

สรุปรายงานการสัมมนา

โครงการสัมมนาเครือข่ายศูนย์บริการนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษา ประจำปี 2558

เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษา

ระหว่างวันที่ 10-11 มิถุนายน 2558

ณ โรงแรมหาดใหญ่พาราไดซ์ โฮเทล แอนด์ รีสอร์ท จังหวัดสงขลา

วันที่ 10 มิถุนายน 2558

กล่าวต้อนรับโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี จิวพัฒนกุล ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาในฐานะเจ้าภาพร่วมฯ และเปิดการสัมมนาโดยรองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รัตนานุกุลเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งสองท่านได้ให้แนวคิดในการดูแลและการอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้ความสำคัญกับการให้การช่วยเหลือผู้พิการให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา การเพิ่มพูนทักษะความรู้สำหรับผู้พิการให้มากที่สุด ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสิทธิและความเท่าเทียมกันของเพื่อนมนุษย์แม้จะมีสภาพร่างกายที่แตกต่างกัน โดยกฎหมายพยายามให้ความเสมอภาคที่เท่าเทียมกันอยู่แล้วในสังคม ฉะนั้น เครือข่ายหน่วย/ศูนย์ สนับสนุนนักศึกษาพิการ จำเป็นจะต้องมีส่วนช่วยให้คนพิการเหล่านี้สามารถมีที่ยืนในสังคมและสามารถช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะสามารถช่วยแบ่งเบาภาระคนรอบข้าง สังคมและประเทศชาติด้วยเช่นกัน

การอภิปราย เรื่อง การให้ความช่วยเหลือนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษา

โดย ผศ.ดร.ศิริวิมล ใจงาม

วิทยากรได้อธิบายความหมายและความสำคัญของการจัดตั้งศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (Disability Support Service : DSS) ในระดับอุดมศึกษาโดยคำนึงถึงความจำเป็น 4 ประการ ได้แก่

1. เพื่อให้สอดคล้องตามหลักจิตวิทยา (การบริการเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล)
2. เป็นไปตามปรัชญาการศึกษาพิเศษ ที่บังคับโดยหลักการจัดการศึกษา
3. เพื่อสนองนโยบายรัฐบาล ผ่านสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ 4. เพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย พระราชบัญญัติและข้อบังคับตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยคำนึงถึงสิทธิและความเท่าเทียมของพลเมือง โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งสถานศึกษาควรคำนึงและนำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติ คือ มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้

(1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

(3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ แต่ละประเภทและบุคคล

รวมถึงมาตรา 8 ให้สถานศึกษาทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ... ให้สถานศึกษาทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ...ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม..สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย ทั้งนี้ สกอ. สนับสนุนให้สถานศึกษาที่มีนักศึกษาพิการ ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป จัดตั้งศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (Disability Support Service : DSS) โดย สกอ. ยินดีสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ/ครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาพิการและ งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพิการอีกด้วย

การบรรยาย เรื่อง แนวทางปฏิบัติที่ดีของหน่วยสนับสนุนนักศึกษาพิการในสถาบันอุดมศึกษา

โดย ดร.สิริลักษณ์ โปรงสันเทียะ

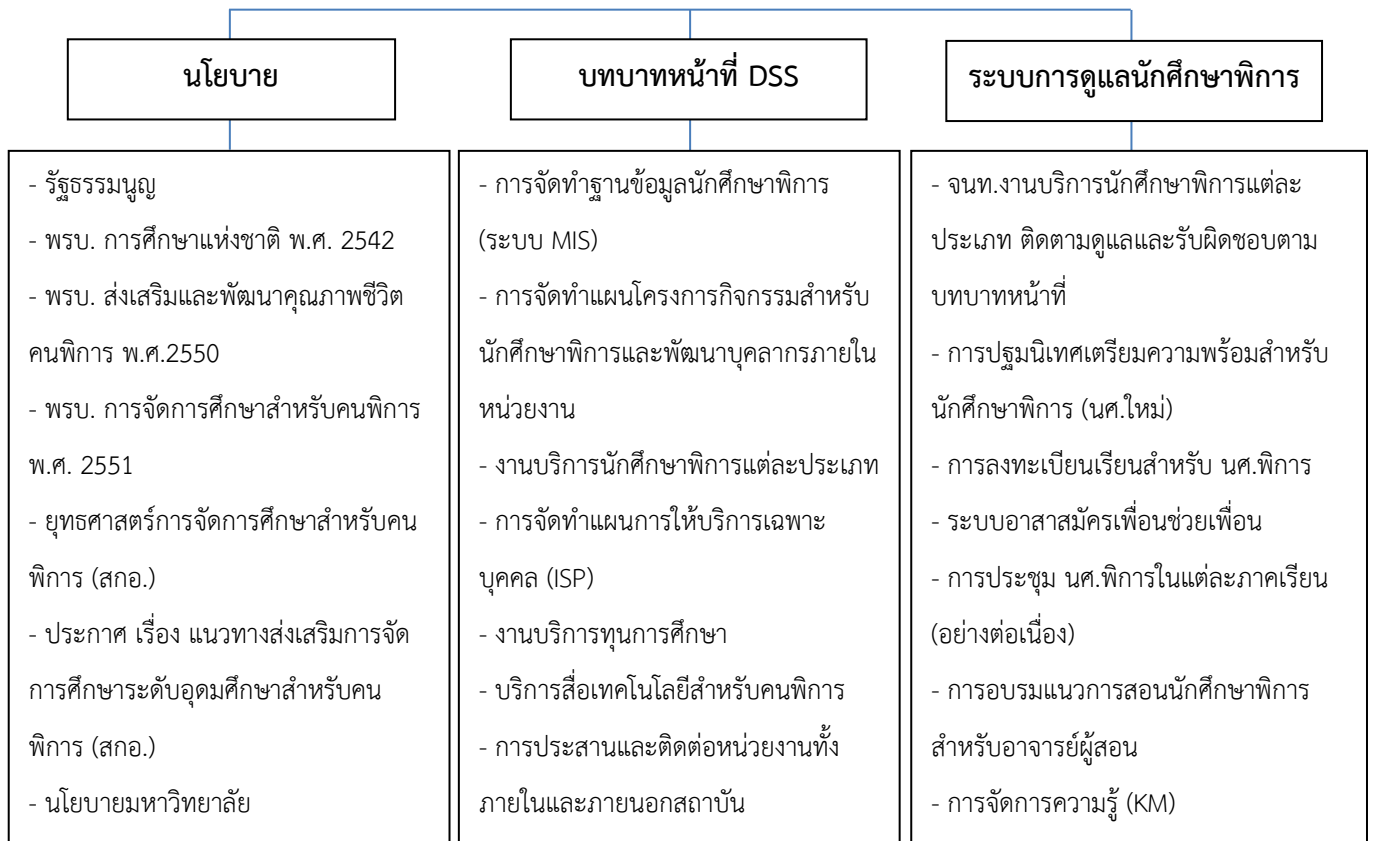
วิทยากรได้อธิบายให้ทราบถึงความสำคัญของการจัดตั้งศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (Disability Support Service : DSS) ซึ่งมีหน้าที่หลัก 3 ประการ ได้แก่

1. ด้านการประสาน โดย DSS มีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างนักศึกษาพิการกับหน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ทั้งสำนักวิชา หน่วยงานลงทะเบียน การเงิน หอพัก ตลอดจนประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนให้เข้าใจและยอมรับข้อจำกัดและความต้องการพิเศษของนักศึกษาตลอดจนการออกแบบการเรียนการสอนที่เป็นสากลหรือ การจัดการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้เฉพาะประเภทของความบกพร่องหรือพิการนั่นเอง นอกจากนี้ DSS มีหน้าที่ประสานงานกับเพื่อนนักศึกษา ผู้ช่วยหรืออาสาสมัครช่วยเหลือนักศึกษาพิการ และทำความเข้าใจกับผู้ปกครองของนักศึกษาพิการด้วยเช่นกัน เพื่อให้นักศึกษาพิการได้ศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ด้านการบริการ DSS มีหน้าที่ให้บริการและจัดอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่สนับสนุนการเรียนการสอน การบริการล่ามภาษามือ ผู้ช่วยจดบันทึก (Note taker) และผู้ช่วยอ่าน เป็นต้น

3. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน DSS มีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิต การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกเรียน การดำรงชีวิตในสถานศึกษาและการปรับตัวเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สามารถดำเนินชีวิตตลอดจนสำเร็จการศึกษา

บทบาทหน้าที่หน่วยบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (DSS)

วันที่ 11 มิถุนายน 2558

การบรรยาย เรื่อง รูปแบบการให้บริการของหน่วยสนับสนุนนักศึกษาพิการในประเทศและต่างประเทศ

โดย ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู

วิทยากรได้นำเสนอรูปแบบการบริการและความช่วยเหลือนักศึกษาพิการของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาพิการได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับนักศึกษาปกติมากที่สุด โดยยกตัวอย่างการจัดบริการจาก 4 สถาบัน ได้แก่ 1. American Association of Community College 2. Virginia Commonwealth University 3. University of Delaware 4. Texas A & M University โดยมีบริการพื้นฐานเหล่านี้ ได้แก่ การให้ทุนการศึกษา การจัดตั้งสำนักงาน DSS การจัดทำคู่มือนักศึกษาพิการ การปฐมนิเทศพิเศษ ความช่วยเหลือการลงทะเบียน การบริการหอพัก การอพยพฉุกเฉิน การรับ-ส่งการเดินทาง กิจกรรมนอกหลักสูตร พลศึกษาปรับเปลี่ยน การให้คำปรึกษา การประเมินความบกพร่อง การเข้าใจความบกพร่องของตนเอง บริการที่จอดรถ ที่นั่งเรียนพิเศษ ห้องทดลองการเรียน ล่ามภาษามือ การช่วยจดและการอ่าน การบันทึกเสียงเนื้อหาวิชา การฝึกทักษะการเรียน การฝึกทักษะในการสนับสนุนตนเอง ความช่วยเหลือในการโยกย้ายรายวิชา การสอนทบทวน การสอบทางเลือก การยกเว้นวิชา การเลือกวิชาแทน การดำรงชีพอิสระ ทักษะสังคม การประเมินความถนัดในอาชีพ ทักษะการสมัครงาน และเข้าทำงาน เป็นต้น โดยงานบริการบางอย่างถือเป็นบริการพื้นฐานที่ศูนย์ DSS ในสถาบันอุดมศึกษาของไทยก็มีให้บริการอยู่แล้วเพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการให้บริการสำหรับนักศึกษาพิการที่ควรจัดให้มีไว้บริการนั่นเอง

วิทยากรได้ให้ข้อคิดการจัดแบ่งประเภทของความพิการที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ โดยอเมริกาแบ่งความพิการออกเป็น 14 ประเภทและไทยแบ่งออก 9 ประเภท ฉะนั้น ความบกพร่อง ความผิดปกติ การสูญเสียโอกาสและขาดความสามารถบางประการ อันจะเข้าข่ายนิยามของความพิการในต่างประเทศแต่ประเทศไทยถือว่าไม่ใช่ความพิการ ถือได้ว่าเป็นความพิการแอบแฝงที่สังคมไทยยังไม่ยอมรับ โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities : LD) และเด็กสมาธิสั้น (ADHD) เป็นต้น ซึ่งนับวันคนกลุ่มนี้มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และหากสังคมยอมรับความพิการกลุ่มนี้ การจัดการศึกษาและบริการที่เหมาะสมจะสามารถทำให้คนกลุ่มนี้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

